

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Tomáše Langáška, JUDr. Jana Passera, JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatelky: **E. H.**, proti **odpůrcům: 1) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4; **2) Jaroslav Zavadil**, bytem Zborovská 392, Nové Město nad Metují, **3) MUDr. Jiří Koskuba**, bytem Jordánská 758, Praha 9, **4) JUDr. Štěpán Stupčuk**, bytem Jednořadá 451/4, Praha 6, **5) Bc. František Adámek**, bytem Pejevové 3418/2, Praha 4, **6) Karel Schwarzenberg**, bytem Sýkořice 83, Sýkořice, **7) JUDr. Stanislav Polčák**, bytem V Mezihoří 1229/1, Praha 8, **8) PhDr. Daniel Korte**, bytem Šlikova 404/18, Praha 6, **9) MUDr. Gabriela Pecková**, bytem Na rovnosti 2274/12, Praha, **10) Ing. František Laudát**, bytem Staropramenná 722/26, Praha 5, **11) Ing. Markéta Adamová**, bytem Ke Stírce 1844/35, Praha 8, **12) Mgr. Jiří Koubek**, bytem Mírotická 771/4, Praha 4, **13) Miroslava Němcová**, bytem Vysocká 1221/4, Žďár nad Sázavou, **14) doc. MUDr. Bohuslav Svoboda, CSc.**, bytem Na Švihance 1549/8, Praha 2, **15) Mgr. Jana Černochová**, bytem Lužická 1403/25, Praha 2, **16) Marek Benda**, bytem Vlastislavova 605/20, Praha 4, **17) Mgr. Daniel Herman**, bytem Sezimova 402/11, Praha 4, **18) Ing. Mgr. Milan Šarapatka, Ph.D.**, bytem Podvinný mlýn 2282/14, Praha 9, **19) Ing. Andrej Babiš**, bytem Františka Zemana 876, Průhonice, **20) prof. JUDr. Helena Válková, CSc.**, bytem Plavecká 400/12, Praha 2, **21) prof. RNDr. Jiří Zlatuška, CSc.**, bytem Osiková 137/33, Brno, **22) Bc. Jiří Holeček**, bytem Lékařská 291/6, Praha 5, **23) PhDr. Ing. Matěj Fichtner, MBA**, bytem Na stráži 1517/6, Praha 8, **24) Ing. Jiří Dolejš**, bytem Bubenečská 355/39, Praha 6 a **25) Mgr. Marta Semelová**, bytem Seidlova 471/11, Praha 4, ve věci návrhu na neplatnost volby kandidátů zvolených ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, které proběhly 25. a 26. října 2013, v hl. městě Praha,

t a k t o :

- I. Návrh na ustanovení zástupce **s e z a m í t á .**
- II. Návrh na neplatnost volby kandidátů **Jaroslava Zavadila, MUDr. Jiřího Koskuby, JUDr. Štěpána Stupčuka, Bc. Františka Adámka, Karla Schwarzenberga, JUDr. Stanislava Polčáka, Daniela Korteho, MUDr. Gabriely Peckové, Ing. Františka Laudáta, Ing. Markéty Adamové, Mgr. Jiřího Koubka, Miroslavy Němcové, doc. MUDr. Bohuslava Svobody, CSc., Mgr. Jany Černochové, Marka Bendy, Mgr. Daniela Hermana, Ing. Mgr. Milana Šarapatky, Ph.D., Ing. Andreje Babiše, prof. JUDr. Heleny Válkové, CSc., prof. RNDr. Jiřího Zlatušky, CSc., Bc. Jiřího Holečka, PhDr. Ing. Matěje Fichtnera, MBA, Ing. Jiřího Dolejše a Mgr. Marty Semelové**, zvolených ve volebním kraji hl. město Praha ve volbách do Poslanecké sněmovny, **s e z a m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Návrh na zahájení řízení a jeho doplnění

[1.] V písemném návrhu, doručeném Nejvyššímu správnímu soudu poštovní přepravou dne 4. 11. 2013, navrhovatelka tvrdí, že průběh voleb do Poslanecké sněmovny, konaných ve dnech 25. a 26. 10. 2013, byl protiústavní. Tuto protiústavnost spatřuje v tom, že (1.) podávat kandidátní listiny mohou pouze politické strany a jejich hnutí a nikoliv nezávislí kandidáti; (2.) zákonná uzavírací klausule vede k propadnutí hlasů stovek tisíců voličů; (3.) kandidující politické strany musí platit příspěvek na úhradu volebních nákladů; (4.) česká média neposkytují stranám potřebný prostor k prezentaci jejich programů a preferovány jsou velké strany; a konečně (5.) politické strany ODS a TOP 09 prodávaly volitelná místa na kandidátkách. Proto navrhovatelka požaduje, aby soud rozhodl o neplatnosti voleb do Poslanecké sněmovny.

[2.] Vzhledem k tomu, že návrh obsahoval vady, které bránily jeho věcnému projednání, vyzval Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), navrhovatelku usnesením ze dne 5. 11. 2013, k odstranění vad podání. V usnesení navrhovatelce uložil, aby přesně označila výrok, jehož vydání se domáhá, dále aby označila kandidáta, proti němuž případně návrh směřuje, a konečně aby uvedla konkrétní skutečnosti, z nichž vyplývá, že navrhovatelkou tvrzené porušení volebního zákona mohlo ovlivnit volbu konkrétního kandidáta.

[3.] Na tuto výzvu soudu navrhovatelka zareagovala tak, že navrhuje prohlásit za neplatnou volbu všech poslanců zvolených do Poslanecké sněmovny v hlavním městě Praha a odkázala na jejich veřejně přístupný jmenovitý seznam.

II. Vyjádření odpůrců

[4.] Z odpůrců se vyjádřila pouze Státní volební komise, která však pouze odkázala na zákonnou úpravu a uvedla, že jí nepřísluší se vyjadřovat k souladu zákona s ústavním pořádkem. Jen upozornila, že ústavností pětiprocentní volební klausule, stejně jako prezentací politických stran ve veřejnoprávních médiích, se již zabýval Ústavní soud v několika svých nálezech.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5.] Soud předně uvádí, že dle ustanovení § 90 odst. 1 s. ř. s. se za podmínek stanovených zvláštními zákony může občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta. Zvláštním zákonem je zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky (dále též „zákon o volbách“). Ten v ustanovení § 87 odst. 1 stanoví, že podáním návrhu na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu mimo jiné každý občan zapsaný do stálého seznamu ve volebním okrsku, kde byl poslanec volen. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí. Odstavec 2 téhož ustanovení sice hovoří o neplatnosti voleb, ten se však vztahuje jen na volby do Senátu Parlamentu České republiky. Soudní přezkum voleb do Poslanecké sněmovny je tedy možný pouze podle § 87 odst. 1 zákona o volbách do Parlamentu

(srov. usnesení NSS ze dne 26. 6. 2006, č. j. Vol 34/2006 - 3; veškerá judikatura NSS viz www.nssoud.cz).

[6.] Proto také soud vyzval navrhovatelku k odstranění vad (viz odst. [2]), neboť v původním návrhu požadovala vydat *rozhodnutí o neplatnosti voleb do Poslanecké sněmovny*, k čemuž však soud ze shora předestřených důvodů není příslušný. V citovaném doplnění navrhovatelka již nicméně specifikovala, že napadá platnost volby všech kandidátů zvolených ve volebním kraji hl. m. Praha, čímž vytknutou vadu návrhu odstranila a v této podobě byl návrh věcně projednatelný. Za této situace proto soud nevyhověl návrhu na *přidělení advokáta ex officio* (resp. návrhu na ustanovení zástupce), a to jednak proto, že v tomto typu řízení zákonná úprava povinné právní zastoupení nepožaduje, a dále proto, že sama navrhovatelka, ačkoliv (jak uvedla) nemá právnické vzdělání, předložila věcně projednatelný návrh. Není tak splněna podmínka zakotvená v ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., podle níž může předseda senátu ustanovit navrhovateli zástupce, *je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv*.

[7.] Při hodnocení důvodnosti podaného návrhu soud připomíná, že v těchto řízeních používá třístupňový algoritmus: v prvním kroku zjišťuje, zda došlo k porušení zákona o volbách, ve druhém kroku analyzuje, zda toto porušení mělo vztah k celkovým výsledkům voleb v napadeném obvodu a konečně v závěrečném kroku posuzuje, zda je dána zásadní intenzita této zjištěné nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen (více viz usnesení ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 - 12, č. 354/2004 Sb. NSS). Tři popsané kroky tohoto algoritmu musí být splněny kumulativně.

[8.] S ohledem na výše uvedené se soud nejprve zabýval otázkou protizákonnosti, tj. porušením zákona o volbách. Navrhovatelka svůj návrh opírá o řadu obecných výtek, které již byly v minulosti soudy opakovaně řešeny. Soud proto dále odkáže na judikaturu, která tyto otázky řeší. Navíc, v podstatných rysech zcela identickým návrhem se již zabýval v usnesení ze dne 14. 11. 2013, č. j. Vol 121/2013 - 33. Jelikož v nyní rozhodovaném případě soud neshledal žádný rozumný důvod, pro který by se měl odchýlit od závěrů prezentovaných v citovaném usnesení, v podstatných rysech z něho nacházel.

[9.] Ve shodě s § 90 odst. 3 *in fine* s. ř. s. rozhodl soud bez nařízení jednání.

III.1.

K nemožnosti kandidovat mimo kandidátní listiny politické strany

[10.] Navrhovatelka tvrdí, že možnost kandidovat ve volbách do Poslanecké sněmovny je protiústavně podmíněná kandidováním v rámci kandidátní listiny politické strany. Dle navrhovatelky to představuje zjevnou diskriminaci. Je prý v rozporu s čl. 21 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, pokud v těchto volbách nemohou být zvoleni nezávislí kandidáti.

[11.] K tomu lze především uvést, že zákon nevylučuje kandidaturu osob, které nejsou členy žádné politické strany, byť v rámci kandidátní listiny politické strany [§ 32 odst. 1 písm. c) zákona o volbách do Parlamentu]. Soud k tomu připomíná, že politický systém České republiky je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy).

[12.] Z usnesení NSS ze dne 26. 6. 2006, č. j. Vol 5/2006 – 46 (č. 944/2006 Sb. NSS) plyne, že „[v]olební systém pro volby do Poslanecké sněmovny je založen na monopolu kandidování politických stran a jejich koalic.“ Nebylo by vhodné ani účelné, pokud by se Poslanecká sněmovna skládala z nijak vzájemně nepropojených a skupinově neukotvených politických solitérů, kteří by kandidovali bez zapsání na kandidátní listinu určité politické strany nebo hnutí. Zapsání kandidáta na kandidátní listinu politické strany je proto nutným systémovým požadavkem

současného volebního systému poměrného zastoupení ve volbách do Poslanecké sněmovny. Soud neshledal potenciální protiústavnost takto nastavených zákonných požadavků pro výkon aktivního volebního práva; Ústavnímu soudu tudíž návrh na zrušení části ustanovení § 32 odst. 1 písm. c) zákona o volbách do Parlamentu nepředložil.

[13.] Neučinil tak ostatně i z důvodu znalosti judikatury Ústavního soudu, která zmíněnou privilegovanost politických stran výslovně akceptuje. Ústavní soud totiž např. uvedl, že „*strany působí jako zprostředkující článek mezi občany a státem: slouží k jejich účasti na politickém životě společnosti, zejména na utváření zákonodárných sborů, a orgánů samosprávy. V této své základní funkci politické strany předcházejí formaci státních orgánů svou úlohou při tvorbě politické vůle ve státě. Tomu, aby vůbec vznikly demokratické státní orgány, musí předcházet volná soutěž autonomních, na státu nezávislých politických stran, neboť teprve ve výsledcích této soutěže se formují politické kontury a proporce státu. Politické strany se v této své základní funkci pohybují jaksi v předpolí státu*“ (nález Pl. ÚS 26/94, sv. 4, str. 113 a násl.; 295/1995 Sb.; veškerá judikatura Ústavního soudu viz <http://nalus.usoud.cz>). Přitom je třeba zdůraznit, že zákonné podmínky pro založení politické strany jsou poměrně jednoduché a reálně dosažitelné (viz zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích) a pokud by registrace politické strany byla odmítnuta, lze se proti takovému rozhodnutí bránit před nezávislým a nestranným soudem, takže skutečnost, že ve volbách do Poslanecké sněmovny je politickým stranám vyhrazen „monopol“ kandidování, nelze v žádném případě považovat za znemožnění kandidatury pro některé občany a jejich skupiny.

[14.] Tato námitka proto není důvodná.

III.2.

K ústavnosti uzavírací volební klauzule a příspěvku na volební náklady

[15.] Navrhovatelka dále namítá, že pětiprocentní uzavírací volební klauzule a příspěvek na volební náklady diskriminují malé strany a hnutí, narušují volnou soutěž politických stran a omezují přístup občanů k voleným funkcím za rovných podmínek.

[16.] K tomu je třeba uvést, že Ústavní soud se ve své dosavadní judikatuře zásadním způsobem vyslovil k ústavním zárukám demokratické legitimace Poslanecké sněmovny. Za významný je nutno považovat právní názor uvedený v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 25/96, v němž byla posuzována ústavnost tzv. uzavírací klauzule pro volby do Poslanecké sněmovny: „*Pokud jde o rovnost v nároku na to, být přiměřeným (proporcionálním) způsobem vzat na zřetel při přidělování mandátů, je jisté omezení diferenciací při rozdělování mandátů nevyhnutelné a proto přípustné. Smyslem hlasování je bezesporu diferenciací voličského sboru. Cílem voleb však není pouze vyjádření politické vůle jednotlivých voličů a pořízení jen diferencovaného zrcadlového obrazu politických postojů voličů. V té fázi volebního procesu, v níž dochází k rozdělování mandátů, se střetává s principem diferenciací princip integrace, má-li z voleb vzejít taková Sněmovna, která svým složením umožňuje vznik politické většiny schopné jak vytvořit vládu, tak i vykonávat zákonodárnou činnost, jež jí dle Ústavy přísluší. Proto je z hlediska principu reprezentativní demokracie přípustné zabudovat do volebního mechanismu samého určité integrační stimuly tam, kde pro to existují závažné důvody, zejména pak za předpokladu, že neomezenou proporcionální soustavou dojde k roztržštění hlasů mezi velký počet politických stran, k bezbřehému "přemnožení" politických stran a tím k obrožení funkčnosti a akceschopnosti, jakož i kontinuity parlamentního systému. Zvyšování hranice omezovací klauzule nesmí však obrozit demokratickou substanci voleb. Vždy je také třeba poměřovat, zda toto omezení rovnosti volebního práva je minimálním opatřením nutným k tomu, aby se ve Sněmovně mohla zformovat většina, potřebná pro přijímání rozhodnutí a pro vznik vlády. I pro omezovací klauzuli platí tedy zásada minimalizace státního zásahu v poměru ke stanovenému cíli*“ [viz původní argumentace v nálezu ze dne 2. 4. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 25/96 (N 37/7 SbNU 251, č. 88/1997 Sb.); srov. též nález ze dne 24. 1. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 42/2000 (N 16/21 SbNU 113, č. 64/2001 Sb.); nebo např. usnesení ze dne 23. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 59/03].

[17.] Z uvedeného proto vyplývá, že pětiprocentní uzavírací klauzule, tj. umělý práh pro vstup získání mandátů ve volbách do Poslanecké sněmovny, je ústavně přípustná. Brojí-li tedy navrhovatel proti pětiprocentní uzavírací klauzuli, není jeho argumentace s ohledem na závěry Ústavního soudu v předešlých věcech důvodná.

[18.] Co se týká námitky nesouladu příspěvku na volební náklady podle ustanovení § 31 odst. 4 zákona o volbách s ústavním pořádkem, zdejší soud ve své judikatuře již poznamenal, „že tento příspěvek již nemá povahu volební kauce, neboť na rozdíl od ní je absolutně nevratný, tj. nemůže být vrácen jakékoliv kandidující politické straně za žádných podmínek. Příspěvek na volební náklady nemá diskriminační povahu, neboť povinnost je všem aktérům volebního klání uložena stejnou měrou: každá kandidující politická strana, ať malá či velká, tradiční či nová, parlamentní nebo neparlamentní, je bez rozdílu povinna zaplatit příspěvek na volební náklady podle počtu volebních krajů, v nichž kandiduje. Výše tohoto příspěvku je přitom dosažitelná pro jakoukoliv politickou stranu; to platí nejen pro případ, kdy kandiduje v jediném volebním kraji (a výše příspěvku činí 15.000 Kč), tak pro případ, kdy bude kandidovat ve všech volebních krajích (a bude povinna zaplatit příspěvek v souhrnné výši 210.000 Kč). Smyslem tohoto příspěvku na volební náklady není omezení volnosti volební soutěže, ale zajištění její vážnosti. Příspěvek v právě uvedené výši pak podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu slouží jako důkaz vážnosti přístupu kandidujících subjektů, aniž by zároveň omezoval svobodnou soutěž politických stran“ (viz usnesení NSS ze dne 4. 7. 2006, č. j. Vol 53/2006 - 280).

[19.] Soud tudíž neshledal ani jednu z těchto výtek jako důvod, proč by měl podle čl. 95 odst. 2 Ústavy předložit Ústavnímu soudu návrh na zrušení ustanovení zákona o volbách.

III.3.

Výtka neryváženosti a neobjektivity předvolebního mediálního vysílání

[20.] Navrhovatelka výslovně brojí proti postupu veřejnoprávních médií (Česká televize a Český rozhlas), když ve značně obecné rovině tvrdí, že nebyla objektivní, vysílala řadu předvolebních průzkumů, jež neodpovídaly realitě a ve svém důsledku tak koncesionáři platí volební kampaň politických stran, s nimiž nesouhlasí.

[21.] Za této situace, kdy navrhovatelka svoje tvrzení nikterak nekonkretizovala, se soud mohl pouze omezit na obecný přezkum toho, zda veřejnoprávní média v souvislosti s předvolebním vysíláním, resp. vysíláním v rámci volební kampaně, porušila povinnosti jim uložené v § 31 odst. 2 zákona o vysílání (srov. usnesení NSS ze dne 22. 6. 2010, č. j. Vol 12/2010 – 34). Ze skutečností tvrzených navrhovatelkou však nelze dovodit žádné konkrétní porušení zákona.

[22.] Jak již totiž soud uvedl v usnesení ze dne 4. 7. 2006, č. j. Vol 65/2006 – 52, „koncept odstupňované rovnosti (abgestufte Chancengleichheit) precizně zformulovala německá odborná literatura a judikatura, na níž je případné pro stručnost v tomto směru odkázat. Podle této koncepce ze zásady rovnosti šancí politických stran přípustných k volbám plyne, že nemohou být vyloučeny z přístupu k rozhlasovému a televiznímu vysílání s odkazem na to, že jsou nevýznamné nebo politicky škodlivé. Tato zařízení totiž musí dát prostor všem tendencím. Na straně druhé však zásada rovnosti soutěžních šancí stran neznamená, že všechny tyto strany musí mít vymezen stejný vysílací čas pro volební agitaci. „Je ústavněprávně přípustné vyměřit vysílací časy diferencovaně podle významu stran (odstupňovaná rovnost šancí), pokud malým a novým stranám je dán k dispozici rovněž přiměřený vysílací čas (diferenciace na základě nezbytného minima – „Grundsockel“)“ (W. Schreiber, Handbuch des Wahlrechts zum Deutschen Bundestag - Kommentar zum Bundeswahlgesetz, 7. vyd., Carl Heymanns Verlag, 2002, str. 120 - 121). Za kritéria pro diferenciaci významu politických stran slouží např. délka existence stran, jejich předchozí volební výsledky, počet členů, organizační struktura apod. (bližší viz např. BVerfGE 7, 99 – Sendezeit I, BVerfGE 13, 204 – Sendezeit II). „Je úkolem vysílání v předvolebním období informovat občany objektivně o rozdělení mezi nejvýznamnější politická, světónázorová a společenská uskupení. Tato povinnost obsahové vyváženosti

s sebou přináší rovněž to, že o politickém uskupení, které se poprvé účastní nadregionálních voleb, je v rámci redakčního vysílání podle všech pravidel zpravováno podstatně méně než o stranách, které sebrávají na základě délky svého trvání, pevné organizace, parlamentního zastoupení nebo účasti ve vládách Spolku nebo zemi větší roli v politické realitě; přesto mu musí být poskytnuta přiměřená příležitost k vlastní sebeprezentaci“ (W. Schreiber, c. d., str. 122).“

[23.] V dalších detailech lze navrhovatele co do námitky manipulování veřejným míněním a voličskými preferencemi prostřednictvím předvolebních průzkumů odkázat na body 20 až 23 již cit. usnesení ze dne 22. 6. 2010, č. j. Vol 12/2010 – 34. Co se týče objektivitu a vyváženosti vysílání, lze navrhovatele odkázat na právní závěry zdejšího soudu v usneseních ze dne 29. 6. 2006, č. j. Vol 15/2006 – 20, č. 946/2006 Sb. NSS; ze dne 4. 7. 2006, č. j. Vol 65/2006 – 52; nebo zejména usnesení ze dne 4. 7. 2006, č. j. Vol 66/2006 – 105, č. 948/2006 Sb. NSS.

[24.] Soud proto uzavírá, že pochybení médií zakládající protizákonnost na základě takto obecně pojatých námitek neshledal.

III.4.

Zpoplatnění míst na kandidátních listinách

[25.] Námitka ohledně údajného „prodávání“ volitelných míst na kandidátních listinách stran TOP 09 a ODS (z obsahu podání nicméně plyne spíše to, že strany požadují určitý finanční příspěvek od každého kandidáta) směřuje do problematiky vnitrostranické demokracie. K problému se již vyjádřil Ústavní soud, přičemž akcentoval soukromoprávní povahu politických stran, která je založena na svobodě a dobrovolnosti jejich vzniku a zániku (čl. 5 Ústavy a čl. 20 odst. 2 Listiny), dobrovolnosti členství (§ 3 zákona o politických stranách) a ústavního požadavku jejich oddělenosti od státu (čl. 5 Ústavy ve spojení s čl. 20 odst. 4 a čl. 22 Listiny). V nález ze dne 27. 12. 2011, sp. zn. II. ÚS 1969/10 (N 219/63 SbNU 515) Ústavní soud identifikoval podstatu „*subjektivněprávního aspektu ústavního požadavku respektu vnitrostranické demokracie, která spočívá právě v ochraně základních práv jednotlivců, zejména práva sdružovat se v politických stranách, a to zejména v prostředí vnitřního života (autonomie) politických stran, kde je vymezen především vztahem "člena k vlastní politické straně". Nabliženo přízmatem ústavního požadavku respektu vnitrostranické demokracie, v prostředí vnitřního života (autonomie) politických stran je ochrana základního práva občanů sdružovat se v politických stranách konkretizována a poskytována v podobě ochrany jeho dílčích aspektů (práv) vyplývajících z institutu členství v politické straně. Mezi taková dílčí práva spojená s členstvím v politické straně, jejichž ochraně musí politické strany v souladu s ústavním požadavkem respektu principů a pravidel vnitrostranické demokracie přizpůsobit své stanovy, vnitrostranické struktury i procesy, lze zařadit zejména právo participace (hlasování, iniciace návrhů) na vnitrostranických rozhodovacích procesech, právo kandidovat (za podmínek rovných šancí), právo opozice, právo na informace o dění v politické straně a v neposlední řadě i právo domáhat se ochrany či nápravy u vnitrostranických orgánů.*“

[26.] Ústavní soud přitom konstatoval, že stát musí nakládat s pravomocí zasahovat do činností politických stran obezřetně. V řádně fungující demokracii mají politické strany nezastupitelnou funkci a výjimky umožňující zásah státu do autonomie politických stran musí být vykládány restriktivně. Příkladem, kdy je nutno politické straně v zásadě přiznat autonomii, jsou i finanční vztahy mezi stranou a jejími kandidáty. Výjimkou by byly jen extrémní případy, které by ve své podstatě zaváděly protiústavní majetkové cenzury a tím narušily právo občanů na přístup k voleným a jiným veřejným funkcím za rovných podmínek (čl. 21 odst. 4 Listiny základních práv a svobod), což však navrhovatelka ani netvrdila. V každém případě se soudu nejeví jako a priori protiprávní, pokud politická strana požadovala od kandidátů určitý příspěvek na náklady, které sama strana s volbami má.

[27.] Rovněž tato námitka proto není důvodná.

III.5.

Další námitky

[28.] Navrhovatelka konečně uvedla, že občané nebyli vpuštěni na předvolební diskusi, kterou „*financoval líder hnutí ANO Andrej Babiš prostřednictvím IDNES*“. Tato námitka vůbec netvrdí porušení zákona o volbách a ani žádná protiprávnost z ní bez dalšího neplyne. I pokud by totiž bylo pravdou, že některý z kandidátů, případně politických stran, na předvolební diskusi některé občany nevpustí, nelze v tom spatřovat protiprávnost. Politické strany a samozřejmě i jednotliví kandidáti jsou totiž osobami soukromého práva, na které se vztahuje zásada, podle níž jsou povinny činit pouze to, co zákon výslovně stanoví. Z žádného zákona přitom neplyne, že by se kandidáti museli setkat s každým občanem, který o to projeví zájem.

[29.] Proto soud neshledal ani tuto námitku důvodnou, přičemž s ohledem na výše uvedené pro nadbytečnost neprovedl důkaz připojeným CD-diskem, který má prokázat, že ke zmíněnému nevpuštění občanů dne 22. 10. 2013 skutečně došlo.

IV. Shrnutí a náklady řízení

[30.] Ze všech shora popsanych důvodů dospěl soud k závěru, že návrh na vyslovení neplatnosti volby kandidátů ve volebním kraji hl. m. Praha není důvodný.

[31.] O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. listopadu 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu